

Resclosa i canal de la Farga

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al sud del del barri de Reboll al peu del Bastareny.
Emplaçament	Damunt del llit del Bastereny sota el barri de Reboll. S'hi accedeix pel camí que surt de cal Frare
Alçada:	731

Coordenades:

Latitud:	42.2386
Longitud:	1.87396
UTM Est (X):	407093
UTM Nord (Y):	4676882

Classificació

Número de fitxa	08099-96
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Obra civil
Estil / època:	Modern Contemporani
Segle	XVIII-XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Encara es manté en ús.
Protecció	Legal
Número inventari	Si núm. 685 IPIC (Inventari de Patrimoni industrial de Catalunya)
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Productiu
Titularitat	Privada
Titular:	08098A009009019
Fitxes associades:	
Molí de la Farga	
Central de la Farga	
Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Descripció

Resclosa i canal de l'antic molí i farga de Sant Llorenç reconvertida en central hidroelèctrica. La resclosa està construïda amb estructura de pedra, unida amb morter de calç damunt del llit de Bastareny i segons l'aparell constructiu va ser completament remodelada en les obres de reforma de la central de "la Farga" el 1915 quan Esteve Casademont la va comprar per electrificar la seva fàbrica de teixits. La reclosa dona pas al canal que alimenta la central (antic molí i farga de Guardiola) encara en ús i amb diverses reparacions.

Observacions:

L'antiga resclosa del molí i farga avui dia no en resta cap element visible ja que va ser profundament reformada el 1915 per la conversió de les antigues instal·lacions en central hidroelèctrica i també després dels aiguats del 1982 on va caldre reformar-la completament de nou.

Història

La notícia més antiga es remuntaria al 1549 quan els germans Joan Mas i Andreu Pellicer, fargaires de la vila de Bagà, firmen un conveni amb l'abat de Sant Miquel de Cuixa per anar buscar meners d'òxid als termes d'Oms i Riu de Cerdanya a la veïna Cerdanya. Quim Casas, en el seu article sobre "La farga al Berguedà" i publicat a la revista "Erol" el 2006 interpreta que es tractaria de la farga de Sant Llorenç ja que a la vila i terme de Bagà no s'hi ha trobat cap referència de cap farga i el monestir de Sant Llorenç és deia Sant Llorenç prop Bagà o Sant Llorenç de Bagà, motiu que faria pensar en possibles confusions. Amb tot no deixa de ser una hipòtesi ja que no es troba cap més referència fins a mitjans del segle XVIII. Segons Serra i Vilaró, les primeres notícies sobre la construcció d'una Farga comencen a mitjans del segle XVIII quant un tal Josep Elias i Grau de Ripoll vol edificar una farga al Puig de l'obaga però la proximitat amb la captació de la peixera dels molins de la vila de Bagà que s'emprava per beure, va fer que els cònsols de la vila s'hi oposessin i el 1723 hi enviessin un "serrador" per certificar que aquesta farga no estigués feta. Posteriorment i al 1726, els cònsols de la vila es dirigiren al governador de Berga per tal que s'interposessin amb aquesta farga. "pretensió de voler alguns subjectes per fabricar farga de ferro a detriment i perjudici de la vila". No sabem si aquesta farga es va arribar a construir. Tot i així el 1752 s'esmenta la "farga dels Hostalets" i "la farga de Sant Llorenç". Aquesta darrera després d'un seguit de plets i querelles Josep Elias n'és el propietari i el 1770 obté el dret de l'explotació de l'aigua del Bastareny . Hom suposa que el topònim de la farga dels "Hostalets" derivaria de l'hostal que hi hauria annex a ella Documentació posterior la denominen també com a farga de Bagà. Aquesta documentació, facilitada per la propietat correspon amb les escriptures de compra-venda des del 1814 fins a l'actualitat. Al 1814 el Sr. "Joaquim Mas, propietari de la farga de la vila de Bagà li va traspasar al seu fill Joaquim Mas i tensa fins el 1832 on la farga, li van ser hipotecats primer a Joan Ripoll i Capdevila i posteriorment a Josep Mas i Quinquer. Al 1840 perd l'ús i explotació de la farga passant-la a mans Rafael Maneja i Titós, administrador de l'immoble per part dels germans Pedrals de Bagà i hereus de Joan Ripoll i Capdevila. En aquest moment es fa un informe sobre el mal estat de la farga esmentant: "se ha metido dentro del local del martinete de la referida fragua ha dado curso al agua y movimiento al martillo por medio de la barra con que se abre y cierra aquella y enseguida ha pasado a la pieza de la fragua y carboneras, se ha paseado por todo aquel local habiendo tocado con sus manos el martillo grandísimo instrumento que se ha hallado en ella sin haber podido abrir ni cerrar el riego del agua por estar descompuesto bastante derrotado todo el edificio y tejados y caidas las paredes de las carboneras por la parte de poniente". Els Meneja van ser propietaris de la farga fins el 1903. Aquesta farga

va funcionar a ple rendiment fins a mitjans del segle XIX. El 1903 Ramon Boixader adquireix les instal·lacions i remodela l'antic molí fariner en fàbrica de ciment que funciona fins el 1915. Entre les peces que s'hi van fabricar hi havia romanes, ostiaris i altres objectes que porten el nom de "Baga". Al segle XIX l'ús de la farga donava prioritat al molí que mancomunaven el mateix salt. El 1915 Esteve Casademont de la societat comercial Torras-Esteva, Sociedad anònima domiciliada a la vila de Guardiola i representat per Isidre Boix i Vall honesta compra les velles instal·lacions del molí i farga per emprar-los a l'ús de la fàbrica de teixits.

Bibliografia

CASAS SOLER, QUIM (2004). "La pagesia i l'època preindustrial" a Erol, Suplement 3 p-10-15. CASAS SOLER, QUIM (2006). " Les fargues al Berguedà" a Erol. Núm. 91 p-35-42. CULELL ALTIMIRAS, JOAN (2004). Inventari de Patrimoni Industrial de Catalunya. Museu de la Ciència i la Tècnica de Catalunya. COBOS GUIXÉ, XAVIER; PASTOR HERNÁNDEZ, CARLES (2011). Guardiola de Berguedà. Records d'un instant. Zenobita edicions. SERRA I VILARÓ, Joan (1989). Les Baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Centre d'estudis baganesos. Vol II. P-403. Documentació original (escriptures de compra venda de la finca cedides per Joan Casals Boixader de "Cal Guardiola")

